

POLICY LAB

Zdravo,

zemljišča, blaginja, socialne pravice, dezinformacije. Na prvi pogled gre za ločene teme, ki pa v resnici govorijo o istem vprašanju: kdo ima dostop do pogojev za dobro življenje in kdo o njih odloča? Zemljišč ne moremo več razumeti zgolj kot omejenih parcel, temveč kot del širše žive krajine in ozemlja, vpetega v širši planetarni sistem.

Pogosto nas sprašujejo, kaj pomeni raziskovati odrast v praksi. Za nas to pomeni povezovati raziskovanje, javne razprave in politične predloge o vprašanih, ki določajo kakovost življenja: od zemljišč in stanovanj do socialnih pravic, podnebne pravičnosti in demokracije.

Dobrodošli!

– Ekipa Policy Lab

V FOKUSU

Drugačni modeli razvoja: od blaginje do zemljišč

V času rastočih življenjskih stroškov, poglobljanja neenakosti in vse ostrejših tekme za naravne vire postaja jasno, da model razvoja, utemeljen na nenehni gospodarski rasti, ne rešuje ključnih problemov našega časa, temveč jih pogosto pogloblja. Cikel **Drugačni modeli razvoja** je zato odprl prostor za razmislek o alternativah, ki niso oddaljene utopije, temveč izhajajo iz zgodovinskih izkušenj, sodobnih teorij in konkretnih družbenih praks.

Na dogodku **Blaginja brez rasti** so Mitja Pucer (Mladinska knjiga), Karolina Babič (Univerza na Primorskem), Martin Pogačar (ZRC SAZU) in Aljoša Slameršak (Policy Lab/ICTA/R&D) razpravljali o izkušnji gospodarske krize v

socialistični Sloveniji v 80. letih, teorijah odrasti ter praksah solidarnostne ekonomije, zadružništva in demokratičnega upravljanja. V ospredju je bilo vprašanje, ali lahko blaginjo ločimo od rasti ter jo utemeljimo na socialni varnosti, skupnih dobrinah in politični domišljiji.

Drugi pogovor, **Naša zemljišča** je razpravo prenesel na zemljišča. Z Doro Kavčič (Zadrugetator), Klemnom Fajsom (Civilna iniciativa za Ljubljano), Ajdo K. Pistotnik (Policy Lab) in moderatorko Zarjo Muršič (Mreža občanske znanosti) smo govorili o dostopu do prostora za bivanje, pridelavo hrane, rekreacijo in skupnostne dejavnosti ter o koncentraciji in privatizaciji zemljišč.

Raziskava: podnebni scenariji onkraj rasti

Ali je mogoče doseči podnebne cilje brez nenehne gospodarske rasti? Soustanovitelj Policy Lab Aljoša Slameršak in Laura À. Pérez-Sánchez v novi študiji '**A broader landscape of post-growth pathways: review of sustainability scenarios integrating biophysical limits, sufficiency, equity and structural change**' analizirata 60 ekonomskih scenarijev trajnostne prihodnosti: od izrečno post-rastnih in odrastnih scenarijev do tistih, ki vključujejo sorodne koncepte, kot so zadostnost, nižja poraba energije, spremembe življenjskih slogov in ekonomija krofa.

Študija pokaže, kateri vidiki post-rasti so v scenarijih že prisotni in kateri ostajajo premalo raziskani. Med ključnimi **slepimi pegami** izpostavlja vlogo gospodinjstev ter neenakosti med globalnim severom in jugom ter med spoloma, s čimer se odpira prostor za bolj pravične in realistične predstave trajnostne prihodnosti.

Celotno študijo si lahko prebereš

TUKAJ

Forum: ko okoljska pravičnost sreča dezinformacije

Kaj se zgodi, ko se okoljski konflikti, dezinformacije in lokalne izkušnje srečajo v prostorih, ki so pogosto odmaknjeni od središč političnega odločanja? 15. in 16. maja je v Krškem potekal **čezmejni forum IMAGINE. INSPIRE. IGNITE. na temo okoljske pravičnosti in dezinformacij**. Udeleženci iz Slovenije in Hrvaške so razpravljali o tem, kako se dezinformacije širijo, zakaj se v okoljskih konfliktih pogosto krepijo ter kako lahko lokalne skupnosti delujejo v razmerah nezaupanja, konkurenčnih interesov in neenakega dostopa do moči.

Filip Muki Dobranič iz Danes je nov dan je govoril o digitalnih manipulacijah, umetni inteligenci in ekonomiji odzivanja. **Zoran Fijavž** z Mirovnega inštituta je izpostavil vlogo družbenih omrežij pri širjenju dezinformacij, novinarka **Monika Weiss** neenaka razmerja moči med investitorji in lokalnimi skupnostmi, **Jasmina Jerant** iz Eko Anhovo pa dolgoletni boj prebivalcev Soške doline proti onesnaževanju in diskreditaciji okoljskih aktivistov. Več lahko preberete na spodnjih povezavah.

O OKOLJSKIH
DEZINFORMACIJAH

DEZINFORMACIJE IN
MANIPULACIJA

BOJ PROTI DEZINFORMACIJAM

CIVILNI DIALOG

Mednarodno priznani ekonomisti proti rasti

"We economists have done the maths: growth is a doomed strategy."

Ko se pod naslov podpišejo ekonomisti in ekonomistke Joseph Stiglitz, Thomas Piketty, Kate Raworth, Jason Hickel in Olivier De Schutter, velja biti pozoren. V novem članku za **The Guardian** predstavljajo "**Roadmap for Eradicating Poverty Beyond Growth**", ki je bil aprila 2026 predstavljen v Ženevi.

Načrt je 18 mesecev soustvarjalo več kot 400 predstavnikov Združenih narodov, vlad, akademskega sveta, sindikatov, civilnodružbenih organizacij in družbenih gibanj z vsega sveta. Namesto, da bi gospodarsko rast razumeli kot edino orodje za zmanjševanje revščine, **načrt v ospredje postavlja** človekove pravice, univerzalne temeljne storitve, socialno zaščito, dostojno delo, skrb, ekonomsko demokracijo in ekološko pravičnost. **Revščino obravnava** kot posledico ekonomskih in političnih struktur, ne zgolj pomanjkanja dohodka, socialne pravice pa postavlja v središče razprave o blaginji in demokraciji.

VEČ

AKTUALNO NA PODROČJU

Od kulture smetenja h kulturi skrbi

V teku je kampanja **Bodi za ponovno rabo**, ki poziva k sistemski ureditvi financiranja centrov ponovne rabe. To niso zgolj mesta, kjer predmeti dobijo drugo življenje. So lokalna infrastruktura za popravila, ohranjanje znanja in zmanjševanje pritiska na naravne vire. Organizatorji pobude predlagajo uvedbo namenskega prispevka v višini 0.35 EUR na gospodinjstvo, ki bi omogočil stabilno delovanje mreže centrov ponovne rabe in prispeval k zmanjševanju odpadkov in bolj krožnemu gospodarstvu.

Pobudo lahko s svojim podpisom podpreš

TUKAJ

Proti politični policiji

Začelo se je zbiranje podpisov za referendum proti spremembam Zakona o parlamentarni preiskavi, ki odpravljajo sodni nadzor nad ustanavljanjem preiskovalnih komisij. odprava sodnega nadzora nad ustanavljanjem preiskovalnih komisij povečuje tveganje političnega poseganja v zasebnost, osebne podatke in temeljne pravice posameznikov. Do **14. julija** je treba zbrati **40.000 podpisov**. Podpis lahko oddate prek eUprave ali na kateri koli upravni enoti z veljavnim osebnim dokumentom.

PODPIŠI TUKAJ

KAKO ODRAST RAZUMEJO DRUGI

*"Ideja odrasti se je začela kot politično, aktivistično geslo. Z njim se je le želelo sporočiti, da ne želimo več govoriti o gospodarski rasti. Odrast ne pomeni, da želimo skrčiti gospodarstvo, ampak premisliti o tem, kako razumemo blaginjo, ne da bi bila gospodarska rast edini kazalnik. Politični razlog **za izbiro izraza odrast** je bilo tudi mnenje, da so bile ideje zelene rasti in trajnostnega razvoja zlahka prevzete oziroma zlorabljene. Izraz odrast je bil torej izbran, ker se ne da zlorabiti na ta način, saj zelo jasno pravimo, da način, kako razumemo družbo in blaginjo za vse, ni povezan z gospodarsko rastjo ali bruto domačim proizvodom kot kazalnikom."*

Brototi Roy, ekološka ekonomistka in politična ekologinja na ICTA-UAB v Barceloni in CEU na Dunaju, o odrasti v intervjuju za MMC RTV septembra 2023.
[Vabljeni k branju.](#)

NA TERENU

Video: zgodbe pravičnega zelenega prehoda

Krater v Ljubljani in Zeleni pašnik pri Trebnjem kažeta, kako lahko zemljišča postanejo prostor skupnosti, kulturne produkcije, prehranske suverenosti in obnove ekosistemov.

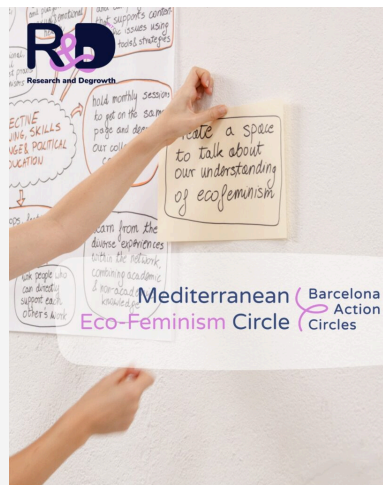
Dve video zgodbi, ki nas spominjata, da pravičen zeleni prehod ni le vprašanje velikih strategij, temveč tudi vsakdanje rabe prostora.

Videa si lahko ogledaš

TUKAJ

Solidarnost onkraj Sredozemlja: podcast *Voices Across Waters*

Kako so povezani podnebna pravičnost, feministična ekonomija, skrb za skupnost in boj proti kolonialnim oblikam izkoriščanja? Podcast serija '**Voices Across Waters**' skozi pogovore z **ekofeminističnimi aktivistkami iz različnih delov Sredozemlja** odpira prostor za razmislek o skupnih bojih, alternativnih prihodnostih in možnostih za gradnjo čezmejnih zavezništev. Serija v okviru projekta *Barcelona Action Circle – Mediterranean Ecofeminism* raziskuje, kako ekofeminizem naslavlja prepletenost podnebnih, družbenih in ekonomskih kriz ter alternative, ki temeljijo na **pravičnosti, dostojanstvu in skrbi**. Podcast je nastal pod vodstvom in koprodukcijo Lene Penšek, sodelavke Policy Lab.

PODCAST VABI K POSLUŠANJU

KAJ SLEDI?

Mednarodna politična šola odrasti 2026

Letošnja mednarodna politična šola odrasti bo pod naslovom '**New Utopias for a Dystopian World: Building Counter-Power**' potekala med 17. in 20. septembrom ter povezala več kot 50 raziskovalcev, aktivistov, praktikov in političnih mislecev iz Slovenije in tujine. Štiridnevni program bo osredotočen na **krizo družbene reprodukcije, ekstraktivizem ter avtoritarni odpor proti družbenim in planetarnim omejitvam** in se bo ukvarjal s tem, kako v času poglobljanja družbenih in ekoloških kriz, vzpona avtoritarnih politik ter krčenja prostora za progresivne alternative ponovno graditi **politično domišljijo, zavezništva in resistenco**.

Program je nastajal ob podpori programskega sveta: Dora Kavčič (Zadrugator), Dora Matejak (FDV), Zarja Muršič (Mreža občanske znanosti), Alma R. Selimovič (Zavod Bunker), Nejc Laznik (Kolektiv Rosa) in Martin Valinger (urbanist).

Šolo letos prvič pripravljamo v partnerstvu z **Research & Degrowth International**, ki konec junija v Barceloni organizira Degrowth Summer School '*Anti-imperialism and Degrowth: Unravelling the Threads of Empire and Building Post-Extractive Futures*', ki se je bo udeležil tudi naš sodelavec Jošt Derlink.

Program in več informacij o letošnji šoli bomo razkrili kmalu. Spremljajte naše kanale – utopije se ne bodo zgradile same.

Več o šoli si lahko prebereš

TUKAJ

PODPRI MAŠE DELO
Z VAŠO DONACIJO

Trg prekomorskih brigad 1
1000 Ljubljana, Slovenia

Davčna številka: 57891257
Matična številka: 4018451000
TRR: SI56610000012552923
SWIFT: HDELSI22
Delavska hranilnica d. d., Ljubljana

To sporočilo ste prejeli, ker ste se prijavili na naše brezplačne e-novice. Če sporočil ne želite prejemati, kliknite na spodnjo povezavo.

[Odjava od e-novičnika](#)

(So)financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA) ali Netherlands Helsinki Committee (NHC). Zanje ne morejo biti odgovorni niti Evropska unija niti EACEA niti NHC.

**4IMPACT
VALUES**

G | M | F
**Transatlantic
Foundation**

